

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดใน จังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ ระเบียบวิธีวิจัยและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอน การดำเนินการวิจัย ดังนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการวัด เป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด(Documentary Study) และดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อให้ได้รูปแบบรูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัด ปทุมธานีที่มีความสมบูรณ์

๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งเป็น ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

๑. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยคัดเลือก แบบเจาะจง จำนวน ๒๕ รูป/คน ประกอบด้วย

๑.๑ ผู้เชี่ยวชาญ คณะกรรมการในการบริหารจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด จำนวน ๑๗ รูป ได้แก่

- ๑) พระครูปลัดณัฐพงษ์ วรบุญโญ
เลขานุการรองเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี
- ๒) พระอธิการสมบุญ สิริบุญโญ
เจ้าอาวาสวัดพิชอุดม จังหวัดปทุมธานี

- ๓) พระมหาทวีข อีรชาโต
เลขานุการเจ้าคณะตำบลบึงยี่โกะ จังหวัดปทุมธานี
- ๔) พระครูโกศลสิทธิการ กิตติญาโร
เจ้าอาวาสวัดบางพูน จังหวัดปทุมธานี
- ๕) พระครูประภากรธรรมกิจ (พระสง่า กนตปัญโญ)
เจ้าอาวาสวัดทองกลาง จังหวัดนครนายก
- ๖) พระสมศักดิ์ จารุธมโม
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดอติสร จังหวัดจังหวัดปทุมธานี
- ๗) พระครูปลัดพิชัย สุเมโธ
เลขาเจ้าคณะตำบลลำไทร จังหวัดปทุมธานี
- ๘) พระไพศาลภัทรคุณ(สมพร มหาปัญโญ)
เจ้าอาวาสวัดโพสพผลเจริญ จังหวัดปทุมธานี
- ๙) พระครูวิรุฬสุตคุณ (อุดมศักดิ์ อุตตโม)
เจ้าคณะตำบลบึงทองกลาง จังหวัดปทุมธานี
- ๑๐) พระครูโสภณคุณานุกุล(วิชิต ฐานวโร)
เจ้าคณะอำเภอธัญบุรี
- ๑๑) พระครูอุดมปัญญาธรร(ไวย ปณญาวโร)
เจ้าอาวาสวัดท่าเลทอง จังหวัดปทุมธานี
- ๑๒) พระมหาชูศักดิ์ จิรสกุโก
เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี
- ๑๓) พระมหาบัญชา สารคนธ
เลขาเจ้าคณะอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
- ๑๔) พระสมศักดิ์ จารุธมโม
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดอติสร จังหวัดปทุมธานี
- ๑๕) พระอธิการชาติรี กมโล
เจ้าอาวาสวัดมงคลรัตน์ จังหวัดปทุมธานี
- ๑๖) พระปลัดสายัณห์ สุนตจิตโต
เจ้าอาวาสวัดอติสร จังหวัดปทุมธานี
- ๑๗) พระอธิการวันชัย ธีรญาโณ
เจ้าอาวาสวัดชัยมงคลาราม จังหวัดปทุมธานี
- ๑.๒ ผู้เชี่ยวชาญจากองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๕ คน ได้แก่
- ๑) นางวรายุภัสร์ ละมัยจันทร์
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคอไห จังหวัดปทุมธานี.
- ๒) นายไพโรจน์ จันทนะโสทธิ์
ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๐ ตำบลบึงคอไห จังหวัดปทุมธานี

๓) นายมน โมะลิตอง

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบึงค้อไห จังหวัดปทุมธานี

๔) นายยงยุทธ หว่างปัญญา

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบึงค้อไห จังหวัดปทุมธานี

๕) นางจิตติกานต์ คุ่มแก้ว

หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อไห จังหวัดปทุมธานี

๑.๓ ผู้เชี่ยวชาญจากผู้มีส่วนได้เสียและเกี่ยวข้องกับศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ๓ คน ได้แก่

๑) นายสกล ฤทธิญาติ ตัวแทนชาวบ้าน ตำบลบึงค้อไห จังหวัดปทุมธานี

๒) นายวิเชียร น้อยสกล ตัวแทนชาวบ้าน ตำบลบึงค้อไห จังหวัดปทุมธานี

๓) นางจุไร หลีกदान ตัวแทนชาวบ้าน ตำบลบึงค้อไห จังหวัดปทุมธานี

๒. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จาก
ผู้เชี่ยวชาญพระภิกษุและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๒ รูป/คน ประกอบด้วย

๒.๑ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด จำนวน ๓ รูป ได้แก่

๑) พระราชกิตติเมธี (ชะลอ อธิโต)

รองเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี

๒) พระครูวรธรรมวาทิ (นิพนธ์ จนทุฒโท)

เจ้าคณะอำเภอ ลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๓) พระครูวิบูลสรคุณ (ฉวี สุธีโร)

เจ้าคณะอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

๒.๒ ผู้เชี่ยวชาญด้านการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด จำนวน ๕ คน ได้แก่

๑) นายยงยุทธ หว่างปัญญา นายกองค์การบริหารส่วนตำบล บึงค้อไห
อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

๒) นายมน โมะลิตอง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล บึงค้อไห
อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

๓) นายเอี่ยม ทองเกสร ประธานกรรมการวัดโสภณาราม
อำเภอลูกกา จังหวัดปทุมธานี

๔) นางฐาปณี ภาณุมาศ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
สถาบันธัญญารักษ์

๕) นางปัญจรัตน์ ศรีสว่าง เจ้าหน้าที่ประจำ สถาบันธัญญารักษ์

๒.๓ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา จำนวน ๔ คน ได้แก่

๑) ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ วิชาการหัตถาภิบาลศาสตร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒) อ.ดร.นภัทร์ แก้วนาค	อาจารย์พิเศษ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓) อ.ดร.อภิษฎา ศรีศรีเรือง	อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔) อ.ดร.จิตาภา เร่งมีศรีสุข	อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือและอธิบาย ลักษณะของเครื่องมือ ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มเฉพาะ ดังนี้

๑. เครื่องมือในการวิจัย

๑.๑ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของเนื้อหาการวิจัยและวิเคราะห์สาระสำคัญจาก นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการแล้วได้ร่างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบ คุณภาพในด้านต่างๆ ดังนี้

- ๑) การใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาของข้อคำถาม
- ๒) โครงสร้างของประเด็นเนื้อหาคำถามที่ครอบคลุมสาระสำคัญ รูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์พันผู้ติดตามเสพติด
- ๓) กรอบประเด็นและข้อคำถามครอบคลุมเนื้อหาสำคัญที่ต้องการตาม วัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้
- ๔) เสนอร่างเครื่องมือ ประเด็นการสนทนากลุ่มต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุง แก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ
- ๕) นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญและผู้ให้ ข้อมูลในการสัมภาษณ์ จำนวน ๒๕ รูป/คน

๑.๒ สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

การสร้างแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- ๑) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์พันผู้ติดตามเสพติด จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต บทความ ตำรา คัดสำเนาจากรายงานวิจัยหรือบทความ
- ๒) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยมาสร้างประเด็นคำถามที่ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- ๓) เสนอร่างเครื่องมือ ประเด็นการสนทนากลุ่มต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุง แก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

๔) นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลในการสนทนากลุ่มเฉพาะกับผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑๒ รูป/คน

๒. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีเครื่องมือในการวิจัย ๒ ชนิด ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ และ แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๒.๑ แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสร้างประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อกำหนดรูปแบบการจัดการสาธารณสงเคราะห์ ประกอบด้วย ๖ ประเด็นคำถาม ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ท่านมีทัศนคติอย่างไรต่อการจัดการวัดเป็นศูนย์กลางฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดปทุมธานี ในปัจจุบัน

ประเด็นที่ ๒ ท่านคิดว่าอะไรคือปัญหาของการจัดการวัดเป็นศูนย์กลางฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดปทุมธานี

ประเด็นที่ ๓ ท่านคิดว่าการจัดการวัดเป็นศูนย์กลางฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดปทุมธานี ด้านนโยบาย เป็นอย่างไร

ประเด็นที่ ๔ ท่านคิดว่าการจัดการวัดเป็นศูนย์กลางฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดปทุมธานี ด้านการบริหารจัดการ เป็นอย่างไร

ประเด็นที่ ๕ ท่านคิดว่าการจัดการวัดเป็นศูนย์กลางฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดปทุมธานี ด้านองค์กรปฏิบัติ เป็นอย่างไร

ประเด็นที่ ๖ ท่านคิดว่าการจัดการวัดเป็นศูนย์กลางฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดปทุมธานี ด้านแนวทางในการแก้ไขปัญหา เป็นอย่างไร

๒.๒ แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ

ผู้วิจัยสร้างประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม เพื่อกำหนดรูปแบบการรูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์กลางฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย ๔ ประเด็นคำถาม ดังนี้

ประเด็นคำถามที่ ๑ ท่านคิดว่าสภาพทั่วไปของการจัดการวัดเป็นศูนย์กลางฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เป็นอย่างไร

ประเด็นคำถามที่ ๒ ท่านคิดว่ารูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์กลางฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ในจังหวัดปทุมธานี ด้านนโยบาย เป็นอย่างไร

ประเด็นคำถามที่ ๓ ท่านคิดว่ารูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์กลางฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ในจังหวัดปทุมธานี ด้านการบริหารจัดการ เป็นอย่างไร

ประเด็นคำถามที่ ๔ ท่านคิดว่ารูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์กลางฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ในจังหวัดปทุมธานี ด้านองค์กรปฏิบัติ เป็นอย่างไร

ประเด็นคำถามที่ ๕ ท่านคิดว่ารูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์กลางฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ในจังหวัดปทุมธานี ด้านแนวทางในการแก้ไขปัญหา เป็นอย่างไร

ประเด็นคำถามที่ ๖ ท่านคิดว่ารูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์กลางฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดปทุมธานี มีความเหมาะสม มีความถูกต้อง และมีความสมบูรณ์ เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการทำสนทนากลุ่มเฉพาะ

๑. กำหนดกระบวนการสร้างรูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดปทุมธานี
๒. กำหนดสาระเนื้อหาของสาระสำคัญรูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดปทุมธานี
๓. ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ของผู้ร่วมสนทนา

๓. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำไปดำเนินการวิเคราะห์ และประเมินระดับคุณภาพความตรงของเครื่องมือการวิจัย โดยการวิเคราะห์ Face validity (ความตรงเชิงพื้นิจ) ซึ่งเป็นการตรวจสอบประเมินคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย โดยอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้ง ๒ ท่าน ด้วยการตรวจสอบประเมินกรอบเนื้อหาขอบเขตของแบบสอบถามประเด็นสำคัญของการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ตลอดจนการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาเชิงวิชาการที่เหมาะสมและความเป็นเอกนัยในการเก็บข้อมูล

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย ด้วยการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาการจัดการวัดเป็นศูนย์กลางฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดปทุมธานี โดยการเก็บข้อมูลจากพระภิกษุสงฆ์ผู้บริหารวัด พระภิกษุ คณะกรรมการวัด และตัวแทนชุมชน ดังนี้

๑.ติดต่อประสานงานผู้บริหาร ๒๕ รูป/คน เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์พร้อมชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์ ขั้นตอน กระบวนการ สถานที่ วันและเวลาในการสัมภาษณ์

๒. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. จัดเตรียมประเด็นคำถาม โครงร่างและเอกสารให้เพียงพอให้กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

๔. ประสานงานเพื่อยืนยัน วัน เวลา สถานที่กับผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน

๕. จัดเตรียมสถานที่ ที่มงานและดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

๖. ทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลในแต่ละประเด็นคำถาม ตามประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ และรายงานผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ ๒ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย ด้วยการทำสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อกำหนดรูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์กลางฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดปทุมธานี เพื่อเก็บข้อมูลจากพระภิกษุสงฆ์ผู้บริหารวัด พระภิกษุ คณะกรรมการวัด และตัวแทนชุมชน ดังนี้

๑. ติดต่อประสานงานผู้เชี่ยวชาญ ๑๒ รูป/คน เพื่อขอความร่วมมือในการสนทนากลุ่ม พร้อมชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์ ขั้นตอน กระบวนการ สถานที่ วัน และเวลาในการสนทนากลุ่มเฉพาะ

๒. ขอหนังสือ ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. จัดเตรียมประเด็นคำถาม โครงร่าง และเอกสารให้เพียงพอให้กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

๔. ประสานงานเพื่อยืนยัน วัน เวลา สถานที่กับผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน

๕. จัดเตรียมสถานที่ ทีมงาน และดำเนินการสนทนาด้วยตนเอง

๖. ทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลในแต่ละประเด็นคำถาม ตามประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ และรายงานผลการวิจัย

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มเฉพาะ ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน คือ

๑. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเฉพาะมาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ

๒. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเฉพาะมาจัดบันทึกจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

๓. วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

๔. สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอเป็นความเรียงต่อไป